

Herman Ottóra (1835–1914) emlékezünk

A magyar vadászati jog

A vadászati jognak a középkorban kevés korlátja volt. A szabad vadászatnak az ingatlan tulajdon kialakulása és a vallási szabályok megszületése vetett gátat. A 17. században törvényhatósági szabályrendeletekben adtak különböző rendelkezéseket; az ünnepnapokon való tiltást, a vadászás megfékezésére vonatkozó intézkedéseket. Előrelépést hozott az 1653-ban, Erdélyben megjelent *Approbate Constitutiones*, amely szabályozta a jobbágyok vadászát, vadkárosításról, vadászati időnyről is tett intézkedést.

A török hódoltság megszűnése után a 17. század végén alakult ki a nemesi vadászati kultúra. Ez azt jelentette, hogy a nemesek nem csak saját birtokukon vadászhatnak, bizonyos korlátozással idegen területen is űzhetik. Ezt megerősítette 1729-ben II. József császári vadászati rendtartás is, de ez a gyakorlatban nem hatályosult.

A francia forradalom hatására a Magyar Országgyűlés Bizottsága tervezetet dolgozott ki a vadászati jog törvényi szabályozására, de ebből törvény sem született. Az 1802-ben megjelent törvény cikk megerősítette a nemesség előjogait. A reformkorban sem került sor újabb törvény szabályozására, az 1872-ben megjelent törvény kimondta, hogy *a vadászati jog az ingatlan tulajdon elválaszthatatlan tartozéka!*

1883-ban a képviselőház elé került a vadászati jog tárgyalása, mely módosulásokkal, kiegészítésekkel 1957-ig hatályban volt.

Szerepe a törvényalkotásban

Az 1883. év február 8-i ülésen élesen bírálta a törvényalkotókat.

Néhány fontosabb javaslata:

A törvényalkotók a föld tulajdonjogára tekintettel *50 holdban* jelölték meg a vadászterület nagyságát. Ilyen kis területen nem lehet eredményesen gazdálkodni.

Javasolta, hogy a vadászat bizonyos szabályokhoz köttessék. Az egy térségben élő földtulajdonosok alakítsanak vadásztársaságot! Egységes szemlélet alapján gazdálkodjanak.

Herman Ottó mondta ki talán legelőször a vadászzal kapcsolatban, hogy figyelembe kell venni a nemzetgazdasági érdekeket, összhangban a természetvédelem és a mezőgazdaság érdekeivel

Nem szabad a vadászatot csak a sport érdekeinek alárendelni!

Keményen bírálta a *tilalmi idők* meghatározását is.

Az alkotók nem vették figyelembe a kor követelményeit, a tudomány terén elért eredményeket, a gyakorlati megfigyeléseket.

Észrevételei:

– figyelembe kell venni a pársási és vemhességi időszakokat,

– szarvasnál, dámnál figyelembe kell venni a vadaskerti és a szabad vadászterületek állományát.

Külön kiemelte a fogolyállomány védelmét – különösen a téli, havas időben. A fogoly „gyámoltalan”, a hótakaró alul nem bújik ki /lásd az 1962-63-as telet ...a Szező/. A vadorzók martalékául esnek. Még azt is felvetette, hogy az *éttermi étlapokról* töröljék a fogoly-ételeket!

Külön kiemelendő a *madárvédelemmel* kapcsolatos kritikája, javaslatai. Rendkívüli haladásnak vette, hogy ez a vadászati törvényben is szerepel.

Kifogásolta, hogy csak az „énekő madarak” védelméről szól a törvényjavaslat, holott sok hasznos madár van azonkívül, mely szintén védelmet érdemel. Megemlíti a Firenzei Ornitológiai Kongresszust, ahol elhatározás született a védett madaraknak a törvénybe való iktatásáról.

Kifogásolta a kártékony szőrmés és szárnyasoknál a tág meghatározásokat - keselyűk, kányák, sasok .../ma is aktuális téma – a Szerző/. Így nem lehet törvénybe iktatni. A törvényalkotók arra hivatkoztak, hogy a „végrehajással” úgyis csak tanulatlan kerülők szoktak megbízni, akik nem distinguálhatnak, hogy mi a sas, mi a kesely ...”

Herman Ottó külön kiemeli és védelemre javasolja a „szerfelett hasznos és gazdaságra nézve fontossággal bíró madarak, hogy tilalom alá véssenek”. A ragadozó madaraknak „szanitéc” szerepük is van. eltakarítják az elhullott állatok tetemeit.

Herman Ottó – a Tisztelt Ház veszedelmes embere –, ahogy abban az időben titulálták, felszólalásaival, javaslataival nagymértékben hozzájárult a korszerű vadgazdálkodás, a természet- és madárvédelem alapjainak lerakásához.

Herman Ottóval kapcsolatban meg kell emlékezni *Vezényi Elemérről*, aki Herman Ottó könyveihez, szakkickekéhez illusztrációt készített. Több festménye, grafikája a gyöngyösi Mátra Múzeumban található.

Köveskúti György
erdőmérnök

Köszöntjük a 80 éveseket

Dr. Borsos Zoltán és Palotás Ferenc kollégánkat kell szeretettel köszöntenünk 80. születésnapjuk alkalmával. Bár Szombathelyen élnek, mindkettőjüket Sárvár környéki munkássága tette ismertté.

Borsos Zoltán a bajor Scherg Lőrinc erdőmester által meghonosított tölgyesgazdálkodás folytatója és népszerűsítője. Nehéz lenne megszámlálni azon szak-küldöttségek, bel- és külföldi erdész érdeklődők számát, akiket Borsos Zoli végigvezetett a gyertyánokkal árnyalt gyönyörű és ígéretesen növekvő Farkas-erdei tölgyesekben.

Nemcsak az erdőkép nyújtott marandót, de a hozzáfűzött szakszerű magyarázat is, ami a napjainkban terjedő természet-szerű erdőgazdálkodás korai megvalósulása volt. Borsos Zoltán érdemeit számos kitüntetés, szakmai tudását pedig a c. egyetemi tanár minősítés jelzi. A Babos Imre, majd Danszky István irányította erdőművelők egyik legkiválóbbja lett. A belőle sugárzó erdészlelkesség, erdőszereget az, ami fiatalabb pályatársai számára követendő példát állít.

Másik ünnepeltünk Palotás Ferenc. Szakmai feladatai mellett a bogarak, elsősorban a cincérfélék világában érezte jól magát. Ez a tudás alapozta meg kijelölését a Budakeszi Erdővédelmi Állomás vezetőjévé. Innen Bajára vezetett útja, ahol a táji Nyárkutatói Állomás vezetőjeként nemesnyár-nevelési, fajtaösszehasonlító kísérletekkel, füzesek és hazai nyárasok fatermesi tábláinak készítésével foglalkozott és a Kiskunhalas közelében fekvő Babó-tanyai mélyfúrásos nyárültetvény gyökérfeltárással alkotott marandót.

Ezek az érdemei tették alkalmassá, hogy az ERTI legnagyobb kísérleti állomásának, a sárvárinak élére kerüljön igazgatóként. A hétköznapi hőse volt, szorgalmas és pontos munkája, becsületes emberi magatartása szerzett számára sok barátot, tisztelőt.

Mindkét ünnepeltünknek kívánjuk szakmai lelkesedésük csorbítatlan megőrzését, szép erdei kirándulásokat és hosszú évekre szóló jó egészséget.

Dr. Szodfridt István